

Hermeneutika

Sám pro sebe si hermeneutiku vykládám jako metodu přístupu k čemukoli „prostě danému“ tak, že se táži po tom, co to znamená, tj. v čem spočívá smysl onoho „daného“, který sám dán není. Tato metoda vznikla na základě do hloubky reflektovaných zkušeností s četbou textů, ale bylo by hrubou chybou ji omezovat na práci s texty. Anebo jinak řečeno: všechno, s čím se v životě a ve světě kolem sebe setkáváme, můžeme buď jen brát na vědomí (eventuelně dokonce – ovšem na základě nějakých zkušeností, nebudu-li počítat nějaké zděděné predispozice, které jsou zvláštním případem a musí o nich být také zvlášť pojednáno), anebo je (rovněž na základě zkušeností) vyřadit ze sféry svého zájmu – anebo můžeme chtít porozumět jejich smyslu. – Tuto formulaci, která byla jen předběžná, a vlastně celé pojetí, kterého se tím dostalo vyjádření, musíme ovšem v jednom bodě opravit: ony zkušenosti, o kterých jsme se zmínili, jsou ovšem možné jen na základě jakéhosi primordiálního pátrání po smyslu, neboť už v každém vjemu něčeho, např. určité rostlinky nebo zvířete apod. jsme uspěli v jakémsi utřídění a dešifrování chaotických zlomků informací, které nám poskytují smyslové orgány. A ještě víc: ty orgány nazýváme „smyslovými“, protože už nám onen chaos informací, doléhající na oční sítnici nebo ušní bubínek atd., jaksi „předtřídily“, tj. „přečetly“ ještě dříve, než jsme se o to sami aktivně a vědomě začali pokoušet. Kořeny hermeneutiky jdou tedy velmi hluboko, daleko před dobu vzniku prvních „textů“ a dokonce daleko před vznik lidí. Počátky hermeneutiky spadají (přinejmenším) do doby vzniku prvních živých bytostí, prvních organismů, schopných reagovat na podněty z okolí. Je to asi poněkud překvapivé a pro někoho možná i šokující, že jdeme tak daleko, a proto nebudu už dále pokračovat tímto směrem (kterým ovšem stejně bude nutno se dříve nebo později ubírat, ve smyslu myšlenky tzv. „přirozených jednot“ Pierra Teilharda de Chardin nebo tzv. „persón“ Williama Sterna apod.).

(Písek, 030908-1.)